

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének JÉ-II-50265/2011. számú határozata a Közlekedési Biztosító Egyesülettel szemben felügyeleti intézkedés alkalmazásáról

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (székhely: 1013 Budapest, Krisztina krt. 39.) **(Felügyelet)** képviselőjében a **Közlekedési Biztosító Egyesülettel** szemben (székhely: 1108 Budapest, Venyige u. 3.) **(Biztosító)** az alábbi

h a t á r o z a t o t

hozom.

1. Kötelezem a Biztosítót, hogy a Lassíts! elnevezésű biztosítási termékét dolgozza át oly módon, hogy a termék részét képező szerződési feltételekben vállalt szolgáltatása ne eredményezze az üzemben tartóval szemben a sebességtúllépés miatt közigazgatási bírság formájában alkalmazott vagyoni hátrány mérséklését.

Az előbbi kötelezés teljesítését – dokumentumokkal alátámasztottan – 2011. december 31-ig igazolja a Felügyelet felé.

2. A Biztosító Lassíts! elnevezésű biztosítási termékének terjesztését a jelen határozat kézhezvételét követő naptól visszavonásig felfüggesztem.

A Felügyelet eljárása során eljárási költség nem merült fel.

A határozat ellen közigazgatási eljárás keretében fellebbezésnek nincs helye. Az ügyfél, illetve a kifejezetten rá vonatkozó rendelkezés tekintetében az eljárás egyéb résztvevője a határozat felülvizsgálatát a közléstől számított 30 (harminc) napon belül jogszabálysértésre hivatkozással a Fővárosi Bíróságtól keresettel kérheti. A keresetlevelet – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a Felügyeletnél kell 3 (három) példányban benyújtani vagy ajánlott küldeményként postára adni. A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya. A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart. Tárgyalás tartását az ügyfél a keresetlevélben vagy az alperes közigazgatási szerv kereseti ellenkérelmének kézhezvételétől számított 8 (nyolc) napon belül írásban kérheti. Ennek elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

I n d o k o l á s

I. A FOLYAMATOS FELÜGYELÉS CÉLJA ÉS ESZKÖZRENDSZERE

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2010. évi CLVIII. törvény **(Psztv.)** 1. § (3) bekezdésének értelmében a Felügyelet tevékenységének célja a pénzügyi közvetítőrendszer stabil, zavartalan, átlátható és hatékony működésének biztosítása, annak részét képező személyek és szervezetek prudens működésének elősegítése, a tulajdonosok gondos joggyakorlásának folyamatos felügyelete, a nemkívánatos üzleti és gazdasági kockázatok feltárása, a már kialakult kockázatok csökkentése vagy megszüntetése, illetve az egyes pénzügyi szervezetek prudens működésének biztosítása érdekében megelőző intézkedések alkalmazása.

A Psztv. 7. § d) és e) pontjai alapján a Felügyelet feladatai közé tartozik a Biztosító működésére és tevékenységére vonatkozó, a feladatkörébe tartozó jogszabályi rendelkezések betartásának,

továbbá a Felügyelet által hozott határozatok végrehajtásának ellenőrzése, illetve folyamatos vizsgálata, valamint – ha törvény eltérően nem rendelkezik – eljárás az előbbiek megsértése esetén, és ennek során intézkedések alkalmazása, kivételes intézkedések alkalmazása, bírság kiszabása.

A Psztv. 38. § (1)-(2) és (4) bekezdései alapján a Felügyelet folyamatos felügyeletet gyakorol a Biztosító felett. A folyamatos felügyelet – többek között – a hivatalosan ismert tények ellenőrzésével és elemzésével valósul meg. A Felügyelet felhívására a Biztosító köteles a Felügyelet feladatellátásához kért egyéb adatot, információt rendelkezésre bocsátani, kimutatást elkészíteni.

A Felügyelet az általa hivatalosan ismert tények alapján az alábbiakat állapította meg.

II. TÉNYÁLLÁS, JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET ÉS A TÉNYÁLLÁS MINŐSÍTÉSE

II.1 Tényállás

A Biztosító 2011 novemberében kezdte el terjeszteni a legkorábban 2012. január 1-jei kockázatviselési kezdettel megköthető Lassíts! elnevezésű biztosítási termékét (**Termék**). A Termék általános szerződési feltételeinek (**Biztosítási Feltételek**) 1. pontjában foglaltak alapján biztosítottnak a szerződésben meghatározott forgalmi gépjármű vezetője minősül, a Biztosító szolgáltatására pedig a gépjármű üzemben tartója jogosult. A Biztosítási Feltételek 9.2 pontja szerint a biztosítás szempontjából biztosítási eseménynek minősül a biztosítási szerződés hatálya alatt a szerződésben (ajánlat, kötvény) meghatározott forgalmi rendszámú személy- vagy tehergépkocsival a biztosított személy által elkövetett olyan, a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (**KRESZ**) 26. § (1) bekezdésében rögzített úttípusra vonatkozó, vagy a KRESZ 26. § (2) bekezdés szerint meghatározott sebességhatároló jelzőtáblával szabályozott, illetve a KRESZ 14. § (1) bekezdés d. és z/1. pontjában és a 39/A. § (2) bekezdésben részletezett sebességhatároló táblával meghatározott, adott útszakaszra vonatkozó sebességhatár túllépés, amelyet a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (**Kkt.**) 21. § (1) bekezdés a) pontja, valamint (2) bekezdés alapján, a 410/2007. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. §-a szerint az üzemeltetőre kirótt, legfeljebb 30.000,- Ft összegű közigazgatási bírsággal sújtottak, és amelynek mértéke az alábbiak szerint alakult:

- 50 km/óra megengedett sebességhatárig: 15–25 km/óra,
- 50 km/óra feletti, de a 100 km/órát meg nem haladó sebességhatár esetén: 15–30 km/óra,
- 100 km/óra megengedett sebességhatár fölött: 20–35 km/óra.

A Biztosító a Biztosítási feltételek szerint létrejövő szerződésekben a biztosítási esemény bekövetkezése esetére szolgáltatásként – biztosítási időszakonként (évente) legfeljebb egy alkalommal – az üzemeltetőre kiszabott közigazgatási bírság 5.000,- Ft önrésszel csökkentett összegének a megtérítését vállalja a további feltétellel, hogy a közigazgatási bírságot előzetesen, határidőben megfizessék, illetve hogy a megbírságolt üzemeltető részt vegyen a KÖBE-GRSP által közösen szervezett on-line, vagy az alkalmanként megszervezésre kerülő off-line közlekedésbiztonsági tréningen és az ott megszerzett ismeretekből sikeres vizsgát is tegyen. A Biztosítási feltételek 9.4. f) alpontja szerint a Biztosító kockázatviselése nem terjed ki azokra az eseményekre, ahol a közigazgatási bírsággal sújtott sebességtúllépést kifejezetten szándékosan, tudatosan, vagy súlyosan gondatlanul követték el.

II.2 Jogsabályi környezet

A Kkt. 2008. január 1-jétől hatályos 21. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében a gépjármű üzemben tartója, illetve a Kkt. 21/A. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a gépjárművet használatra átvevő személy felel azért, hogy az általa üzemeltetett, illetve használt gépjárművel a megengedett legnagyobb sebességre vonatkozó – külön jogszabályban (a KRESZ-ben) meghatározott – egyes előírások betartásra kerüljenek. A Kkt. ugyanezen §-ának (2) bekezdése alapján, ha az (1) bekezdés szerinti egyes előírásokat megszegik, az üzemben tartóval, illetve a 21/A. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a gépjárművet használatra átvevő személlyel szemben 30.000,- forinttól 300.000,- forintig terjedő közigazgatási bírságot *kell* kiszabni. A közigazgatási bírság alkalmazására is irányadó hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 74. § (5) bekezdése alapján törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati hatósági ügyben önkormányzati rendelet a feltételek meghatározásával rendelkezhet a kötelezettség mérséklésének és elengedésének a lehetőségéről. A kiszabott közigazgatási bírság mérséklésének vagy elengedésének a lehetőségéről a közigazgatási bírság alkalmazására vonatkozó jogszabályok nem rendelkeznek, így a mérséklésre vagy elengedésére nincs jogi lehetőség.

A biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény (**Bit.**) 3. § (1) bekezdésének 9. pontjának értelmező rendelkezése alapján a biztosítási termék meghatározott biztosítási kockázatokra vagy kockázatsoportokra kidolgozott feltétel- és teljesítési rendszer. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (**Ptk.**) 536. § (1) bekezdése szerint biztosítási szerződés alapján a biztosító meghatározott jövőbeni esemény (biztosítási esemény) bekövetkeztétől függően bizonyos összegnek megfizetésére vagy más szolgáltatás teljesítésére, a biztosított, illetőleg a másik szerződő fél pedig díj fizetésére kötelezi magát. A Ptk. 200. §-ának (2) bekezdése értelmében semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik, vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz. Semmis a szerződés akkor is, ha nyilvánvalóan a jogerőbe ütközik.

II.3 A tényállás minősítése

A Kkt. 21. § (1) bekezdésében felsorolt, közigazgatási bírsággal sújtandó magatartások – köztük a megengedett legnagyobb sebesség túllépése – túlnyomó részének megvalósítása esetén a közúti közlekedésben szükségszerűen olyan veszélyhelyzetek következnek be, melyek nemcsak közvetve, de közvetlenül is alkalmasak arra, hogy súlyos károkat okozzanak, adott esetben a közlekedésben részt vevő „törvénytisztelő” személyek életét, testi épségét fenyegezzék. A veszélyhelyzetek és károk megelőzése érdekében nyomós közérdek fűződik a közlekedési szabályok minden egyes közlekedő általi betartásához és az állam általi szigorú, következetes betartatásához. A közlekedési jogi normák tényleges érvényesítéséhez ezért nélkülözhetetlenek a jogérvényesítő szankciók, azok kilátásba helyezése és tényleges – kikerülhetetlen – kiszabása, már a szabályszegés tényére alapozva. A Kkt. 21. § (1) és (2) bekezdése szerinti közigazgatási bírság létrehozásával a jogalkotó egy, a jogsértés tényére és az üzemben tartói minőségre alapozott, a jogsértő bűnösségétől, illetve vétkeességétől független – represszív jellegű, preventív funkciójú – felelősségre vonási alakzatot hozott létre, amely kizárólagosan vagyoni hátrány legitim okozásával szankcionál. A jogalkotó a közigazgatási bírságnak a közúti közlekedés szabályainak betartására, azaz az e szabályok megszegésén keresztül megvalósuló – mások testi épségét és vagyonát veszélyeztető – társadalomra veszélyes magatartásoktól való tartózkodásra ösztönző erejét azzal is fokozta, hogy még a legenyhébbnek ítélt szabályszegések esetére is jelentősebb mértékű bírság kiszabását – vagyoni hátrány okozását írta elő.

A Biztosítónak a Termék Biztosítási feltételei szerint létrejövő biztosítási szerződésekben kikötött szolgáltatása, az üzemben tartóval szemben sebességtúllépés miatt kiszabott közigazgatási bírság önrésszel csökkentett utólagos megtérítése tényleges hatását tekintve a

bírságszankció – a legitim módon okozott vagyoni hátrány – jelentős mérséklésével egyenértékű, amelyre maga a szankciót alkalmazó hatóság egyébként nem jogosult. Az üzemben tartó által ténylegesen elszenvedett vagyoni hátrány – amelynek kilátásba helyezésével a jogalkotó vissza akarja őt tartani a közlekedési szabályok megszegésétől – szempontjából ugyanis nincs jelentősége, hogy az üzemben tartónak eleve kisebb összegű bírságot kell fizetnie, avagy a teljes bírság befizetését követően annak döntő része a Biztosító szolgáltatása folytán megtérül számára.

Az előbbiekre figyelemmel a Biztosítónak a Biztosítási feltételek szerint létrejövő szerződésekben kikötött szolgáltatása – még akkor is, ha a Biztosító csak a legenyhébb (30.000,- Ft-os) közigazgatási bírságszankció biztosítási időszakonkénti (évente) legfeljebb egyszeri megtérítésére vállal kötelezettséget – lerontja a közigazgatási bírságra mint jogintézményre vonatkozó jogszabályi rendelkezések teljes körű érvényesülését, és aláássa a közigazgatási bírságnak a KRESZ megengedett legnagyobb sebességre vonatkozó szabályainak megszegésével megvalósuló társadalomra veszélyes magatartásoktól való tartózkodásra ösztönző hatását, a közigazgatási bírság represszív jellegének és preventív funkciójának érvényesülését. Az az üzemben tartó ugyanis, aki a Biztosítóval a Biztosítási feltételek szerinti biztosítást köt, úgy vehet részt a közúti közlekedésben, hogy évente egy alkalommal a KRESZ-ben meghatározott sebességhatárok korlátozott és a jogalkalmazó hatóság által észlelt túllépése esetében ténylegesen nem a jogalkotó által meghatározott, hanem annál jóval enyhébb mértékű vagyoni hátrány fogja csak érni. Így a bírság kilátásba helyezése ellenére, figyelemmel arra is, hogy a jogalkalmazó hatóság eleve csak a közlekedési szabályszegések csak egy kisebb részét észleli, az üzemben tartó kevésbé lesz ösztönözve a sebességhatárok mindenkor betartására.

A Biztosító szolgáltatásának a közigazgatási bírságra vonatkozó jogi normák és azok hatásának teljes körű érvényesülését lerontó hatása szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a Biztosító kizárja a biztosítási események közül azokat a közigazgatási bírsággal sújtott sebességtúllépéseket, ahol a sebességtúllépést kifejezetten szándékosan, tudatosan, vagy súlyosan gondatlanul követték el. A közigazgatási bírság ugyanis objektív szankció, azaz a jogalkotó az üzemben tartónak a jogsértés tényére alapozott – bűnösségtől, illetve vétkességtől független – fokozott felelősségét írta elő a közlekedési jogi normák minél hatékonyabb érvényesítése érdekében. A kiszabott közigazgatási bírság megtérítésének a gondatlanság enyhébb eseteiből bekövetkező sebességtúllépésekre korlátozása e fokozott felelősséget ugyanúgy relativizálja.

Ugyancsak nem változtat a Biztosító Biztosítási feltételekben vállalt szolgáltatásának a közigazgatási bírságra vonatkozó jogszabályi rendelkezések és azok hatásának teljes körű érvényesülését lerontó hatásán, hogy a Biztosító a szolgáltatás teljesítésének feltételéül szabja azt, hogy a megbírságolt üzembentartó részt vegyen a KÖBE-GRSP által közösen szervezett online, vagy az alkalmanként megszervezésre kerülő off-line közlekedésbiztonsági tréningen és az ott megszerzett ismeretekből sikeres vizsgát is tegyen. A közigazgatási bírság jogintézménye ugyanis a jogsértés megvalósulása esetére kizárólagosan vagyoni hátrány okozását írja elő az üzemben tartóval szemben, a tréning elvégzése, illetve a vizsga letétele viszont számára semmilyen költséggel nem jár.

A társadalomra veszélyes magatartásoktól való tartózkodás a legalapvetőbb erkölcsi értékek egyike, és az ilyen magatartásokat szankcionáló jogi normák teljes körű érvényesüléséhez kiemelkedően fontos társadalmi érdek fűződik. Ennek megfelelően a társadalomra veszélyes magatartásokat szankcionáló jogszabályi rendelkezések érvényesülését kizáró vagy akadályozó polgári jogi szerződések sértik a közérdeket, és ezért nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütköznek. A fentiek alapján a Biztosító Lassíts! elnevezésű termékének a termék részét képező és az egyes

biztosítási szerződések tartalmát meghatározó Biztosítási feltételekben vállalt szolgáltatása a jóerkölcsbe ütközik, így a termék jogszabálysértő.

III. A FELÜGYELET ÁLTAL ALKALMAZOTT INTÉZKEDÉSEK

A Psztv. 38. § (5) bekezdése szerint a Felügyeletnek az általa hivatalosan ismert tények alapján megállapított jogszabálysértés esetén lehetősége van intézkedést közvetlenül alkalmazni. A Psztv. 61. § (1) bekezdése alapján, ha a Felügyelet az általa hivatalosan ismert tények alapján megállapítja a Bit.-ben foglaltak megszegését, megkerülését, elmulasztását vagy késedelmes teljesítését – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a Bit.-ben meghatározott, az adott tevékenységre vonatkozó törvény szerinti intézkedést, kivételes intézkedést alkalmazza.

III.1. Kötelezés a jogszabálysértés megszüntetésére

A Bit. 101. § (1) bekezdésének a) pontja szerint, ha a Felügyelet a biztosítási termék terjesztésének megkezdését követően megállapítja, hogy a termék vagy a terjesztés körülményei jogszabálysértőek, illetve nyilvánvalóan sértik a biztosítottak (szerződő felek, kedvezményezettek stb.) érdekeit, úgy a biztosítót – határidő tűzésével – a jogszabálysértés, illetve az érdeksérelem megszüntetésére kötelezi.

A Bit. előbb idézett rendelkezése valamely biztosítási termék jogszabálysértő voltának megállapítása esetére mérlegelést nem tűrő, normatív jelleggel írja elő a Felügyelet számára a terméket terjesztő biztosító kötelezését a jogszabálysértés megszüntetésére. Ere figyelemmel a fentiek szerinti tényállás és jogszabályi felhatalmazások alapján a jelen határozat rendelkező részében köteleztem a Biztosítót, hogy a Lassíts! elnevezésű biztosítási termékét dolgozza át oly módon, hogy a termék részét képező szerződési feltételekben vállalt szolgáltatása ne eredményezze az üzemen tartóval szemben sebességtűllépés miatt közigazgatási bírság formájában alkalmazott vagyoni hátrány mérséklését.

III.2 A Lassíts! elnevezésű termék terjesztésének a felfüggesztése

A Bit. 101. § (1) bekezdésének második mondata alapján valamely biztosítási termék jogszabálysértő voltának megállapítása esetében a jogszabálysértés megszüntetésére kötelezés mellett a Felügyelet indokolt esetben a termék terjesztését felfüggesztheti.

Az intézkedés alkalmazása során a Psztv. 61. § (4) bekezdésében meghatározott körülmények közül a c) pont – a cselekménynek a Biztosító ügyfeleire gyakorolt hatása – alapul vételével elsősorban arra voltam tekintettel, hogy az intézkedés elmaradása esetében olyan további biztosítási szerződések jönnének létre, amelyek alapján a Biztosító ügyfelei a Biztosító szolgáltatását – a biztosítási szerződés jóerkölcsbe ütközése következtében – nem követelhetik. A Psztv. 61. § (4) bekezdésének a) pontja alapján tekintetbe vettem azt is, hogy kiemelkedően fontos társadalmi érdek fűződik a társadalomra veszélyes magatartásokat szankcionáló jogi normák teljes körű érvényesüléséhez, amelyet a Biztosító által kidolgozott biztosítási termék a közigazgatási bírság esetében akadályoz. A Psztv. 61. § (4) bekezdése szerinti mérlegelési jogkörömben ezért az előbbiek alapján úgy ítélt meg, hogy a Biztosító által megvalósított jogszabálysértő helyzet megszüntetéséhez a rendelkező rész 2. pontja szerinti intézkedés – a Lassíts! elnevezésű termék terjesztésének felfüggesztése – elengedhetetlenül szükséges.

A határozat a már hivatkozott jogszabályhelyeken, továbbá a Ket. 71. §-ának (1) bekezdésén alapul.

A határozatot a Felügyeletnek a Psztv. 4. § (1) bekezdésének i) pontjában biztosított hatáskörében eljárva hoztam meg.

A határozat elleni jogorvoslatról szóló tájékoztatás a Ket. 100. § (1) bekezdésének d) pontján, a 100. § (2) bekezdésén, a 109. § (1) bekezdésén, a 110. § (1) bekezdésén, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdésén, 327. § (1)-(2) bekezdésein, a 330. § (2) bekezdésén és a 338. § (1)-(3) bekezdésein alapul.

Budapest, 2011. december 01.

Dr. Szász Károly s.k.
a PSZÁF elnöke